

PROF. DR. ERGÜN AYBARS HOCAMIZ

OUR SCHOLAR PROF. DR. ERGUN AYBARS

Sabri SÜRGEVİL*

Zaman çabuk geçer. Değişimi de beraberinde sürükler. Bu nedenlerle insanlar çoğu zaman karmaşık duygular içinde kalır. Hayat denilen şey tesadüflerle doludur. Geleceği önceden bilme olanağı sınırlıdır. Yaşadığımız her zaman diliminin kendine özgü bizlere biçtiği bir rolü oynarız. Bu satırları yazarken geçmişİ şöyle kısaca gözlerimin önünden geçirdim.

Ergün Aybars hocayla dört gençlik yılımızın geçtiği A.Ü.D.T.C.Fakültesinde en az üç yıl aynı koridorlarda, dersane, kantin vb. yerlerde bulunmuş olmamıza karşın tanışmamışız. Oysa Ergün Aybars'ın Hocam diye dilinden düşürmediği Prof. Dr. E.Ziya Karal hocamız başta olmak üzere ilk iki sene tüm kürsülerden hocalarımızdan bizlerden üst sınıflarda olanlarla birlikte ders almıştık. Hatta şimdi Prof.Dr. Seçil Karal Akgün ile ilk yıllardan tanışırız. Ama Ergün Aybars ile tanışma sonraki yıllarda olacakmış.

Fakülteyi bitirişimizin üzerinden on yılı aşkın bir zaman geçmiş, Aybars hoca E.Ü. Sosyal Bilimler Fakültesinin (Edebiyat Fakültesi adını aldı) Tarih Bölümünde Doçent Dr. olarak göreve başladığında, bizleri (ben Sabri Sürgevil ve arkadaşım Ahmet Özgiray) doktora öğrencisi olarak karşısında buldu. Doğal olarak Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Anabilim dalında Doktora öğrencileri olduğumuz için bu görevi üstlenme durumunda kaldı. Aybars hocanın bu konuda birçok kez yinelediği değerlendirmeleri "Prof. Dr. Salih Özbaran'ın kendisine attığı kazık" veya "İki kart asistanı kucağımda buldum" biçiminde oldu. Aybars hoca bir bakıma haksız da değildir. Zaman içinde görüş ve değerlendirmelerinde değişiklik olup olmadığını bilemeyiz. Ancak şu kadarını söyleyebiliriz, Aybars hoca'nın bir doktora öğrencisi olarak, (hem de saatler farkıyla da olsa ilk doktorasını başarıyla tamamlattığı bir öğrencisi olarak,) aradan geçen 30 yılı aşkın süre içinde kendilerinin rahatsızlık duymalarına neden olacak bir tutum ve davranışımız olmamıştır. Bu arada şunu da belirtmem gerekir ki aramızdaki yaş farkı azlığı nedeniyle çoğu kez ilişkilerimiz Hoca-Öğrenci ilişkilerinden öte arkadaşça olmuştur.

---

* Prof. Dr., Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü (Emekli).

Bilimsel, sosyal, gündelik vb hayatlarımızın kesiştiği zamanlarda bir öğrencisi olmanın verdiği rahatlıkla her türlü görüş ve düşüncemizi rahatlıkla dile getirebilişimizin Aybars hoca'nın genelde sergilediği profile ters düştüğü söylenebilir ise de yanlıcıdır. İstiklal Mahkemeleri adlı kitabıyla tarih dünyasında tanınmaya başlayan Aybars hoca sert görünür sert değildir, bazıları Aybars hoca hakkında "demokratlıkla uzaktan yakından ilgisi yok" diye düşünürken, biz "keşke demokrat olduklarını ileri sürenler Aybars hoca kadar bari demokrat olsalar da konuşsalar" değerlendirmesini yaparız.

Aybars hoca hakkında farklı değerlendirmelerin yapılmasının nedenleri arasında, hocaya uzak ve yakın oluş durumu ile hocanın farklı kişi ve kesimlere vermekten hoşlandığını düşündüğüm imajların önemli bir yer tuttuğu söylenebilir. Genç ve dinamik kalma tutkusu yanında alanında üretken olmaya, Atatürkçülük konusunda toplumun farklı kesimlerini aydınlatmaya çalışması, sayısız Y.Lisans ve Doktora öğrencisi yetiştirmesi 1980-1990'lı yıllarda Ege ve Dokuzeylül Üniversiteleri için ne denli önemli olduğu ortadadır. Akademik hayatımızın her aşamasında Atatürkçü laik dünya görüşüyle rehberliğini sürdüren Aybars hoca'nın bu yönüyle unutulmayacağını düşünmekteyiz.

Aybars hoca'nın Ege üniversitesinde göreve başladığı yıllarda 1980'li yılların başlarında Edebiyat Fakültesinin Tarih Bölümünde Annal ekolünün kurucu ve izleyicilerini tanıyan ve izleyen, dolayısıyla gerek kendi yaptıkları gerekse değişik düzeylerde öğrencilerine yaptırdıkları çalışmalarda bu tarih ekolünün anlayışı doğrultusunda temalar işleniyordu. Aybars hoca yanında yetişmekle onur duyduğu Enver Ziya Karal hocamızın tarihçiliği izinde Türkiye Cumhuriyetinin modernleşme sürecinin temel sorunlarıyla uğraşıyordu. Dokuzeylül Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsüne geçişi Ege Üniversitesi için bir kayıp olmuştu. Fakat Dokuzeylül Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitü Müdürü olarak orada yaptıkları her türlü takdirin üstündedir. Kimi zaman "gezici bir vaiz gibi" çevre il ve ilçelerde, kimi zaman yurt içi ve dışında verdiği konferanslar, katıldığı panel vb etkinliklerde konuşmalarında konuları ele alış biçimi, içeriği ve sunumlarıyla etrafında bir çember oluşturduğu görülürdü. Programları gereği yetişmeyeceği davet edildiği konferans vb etkinliklere bizlerin gitmesi için aracı olurdu. Bir çok yerde aynı salonlarda birlikte panel, sempozyum gibi etkinliklerde bulunduk. Hiçbirisinde Hoca olmanın üstünlüğünü göstermeye tenezzül etmedi. Bu nedenlerle kendilerine müteşekkiriz.

Her zaman genç ve dinamik kalmaya ve öyle görünmeye özen gösteren Aybars hoca'mızın bu bitmeyen enerjisiyle yaptıkları, umarız, yetiştirdiği genç bilim adamlarına örnek oluşturmuştur. Başta belirttiğimiz gibi şu an değişik duygular içindeyiz. Otuz yılı aşkın yakın bir zamandır yanında, yanı başında bulunduğunuz bir bilim adamı hakkında yazı kaleme almak durumunda kalıyorsunuz. Hocanız, arkadaşınız, dostunuz olmuş. Daha fazla ne yazılabilir.

Arkadaşım Ahmet Özgiray bir konuşmasının sonunda “denizler mürekkep kargılar kalem olsa bu konuda yazılacaklar bitmez” demişti. Aybars hocam, Anadolu’da bir söz vardır: “Ocakta köz, dilde söz bitti” Ömrün, nefesin uzun, sağlık ve esenlikler içinde olsun. İçten selam, sevgi ve saygılarımla.